

Izhaja vsak **torek** in **petek** v tednu ob 11. uri predpoludne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana do konca decembra 1 gl. 20 kr.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 5 kr.

GORICA

(Večerno izdajanje).

Uredništvo in upravnitvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini, h. št. 9.

Dopise, oglase in naročino sprejema „Narodna tiskarna“.

Oglasi se računajo po petit-vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 7 kr., ako se tiskajo 2-krat po 6 kr., ako se tiskajo 3-krat po 5 kr. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič

Tiska „Narodna tiskarna“ A. M. Obizzi (odgov. J. Marušič).

Učiteljstvu v pomoč!

Iz tolminskih učiteljskih krogov v. 20. oktobra. (Izv. dop.) S 1. oktobrom t. l. je stopila v veljavo postava, po kateri so uravnani dohodki c. kr. finančnih stražnikov.

Naj mi bode dovoljeno tukaj postaviti primero med učiteljskimi plačami in onimi finančnih stažnikov.

Službujem v kraju, kjer je finančna straža; eden tukajšnjih finančnih stražnikov ima z menoj enako število službenih let, oba služiva po 20 let, oba sva poročena.

Letnih službenih dohodkov pa imava:

učitelj:	fin. nadstražnik:
letne plače . . . gl. 500	letne plače . . . gl. 500
starostnih doklad in sicer:	starostnih doklad in sicer:
2 petletni in 40-80 gl.	4 triletni in 40-160 gl.
1 „ „ „ 50-50 „ 130	1 štiri letni „ 40-40 „
opravnine . . . gl. 30	1 štiri letni „ 50-50 „ 250
(Učitelj pa mora hoteli ali nehoti se za učila šolskim otrokom zrtovovati kak goldinar!)	6 škodnina za obleko, posteljo, orožje . gl. 72
	študentij za enega otroka na ljudski šoli . 50
skupaj gl. 660	skupaj gl. 872

Razlika je torej: 212 gl. in sicer na škodo učitelju. Ako bi šla v penzijo sedaj, bi se šlo službenih let

učitelju: fin. nadstražniku: 20 manj 3 leta je 17 let (3 leta provizorična) vseh 20 let.

Razlika: 3 leta. Ker pa se štejejo učiteljem leta za penzijo po osminah, bi imel vštete le $\frac{3}{8}$ tako, da bi šle v zgubo še dve leti. Učitelju, ki služi 20 let, bi šli za penzijo le 15 let; zguba znaša celih 5 let! To je sramotno in žalostno! Vsi sklepi deželne učiteljske konference tudi v tem pogledu so bili zastoj!

Prejemala bi penzije letnih sedaj:

učitelj:	fin. nadstražnik:
$\frac{3}{8}$ od 660 gl. je 247 gl. 50 kr.	60% od 750 je 450 gl. (po % kakor uradniki) in nikdar manj od 200 gl.

Razlika je: 202 gl. 50 kr. — zopet učitelj manj! Ako bi umrla, prejemala bi pokojnine in preskrbnine letnih:

učiteljeva soproga: $\frac{1}{2}$ od 660 gl. je 220 gl.	sopr. fin. nadstražn. $\frac{1}{2}$ od 750 gl. je 250 gl.
petero otrok do $\frac{1}{2}$ od 220 gl. je 110 gl.	četrto otrok do 50 gl. . . . . 200 gl.
skupaj 330 gl.	skupaj 450 gl.

Razlika: 120 gl. oziroma 170 gl., ako bi imel fin. nadstražnik toliko otrok kot jaz. Učiteljeva udova in sirote so tudi zapostavljeni. To ni v čast državi in deželi! Vrh tega imajo pravico otroci fin. stražnikov do šolskih stipendijev, (Učiteljeve

sirote imajo pravico — do be-raške palice!) ako se pridno uče; le-ti znašajo, ako je otrok na ljudskih šolah, letnih 50 gl., na spodnjih razr. srednjih šol 100 gl., na viših razr. srednjih šol 150 gl., na univerzi 200 gl. Opomnim, da imenovani nadstražnik zna komaj za silo pisati in čitati; jaz pa sem vendar moral se šolati najmanj 12 let in razne skušnje delati.

Še boljše dohodke kakor fin. stražniki imajo orožniki. Moji učenci, povdarjam: moji učenci, ki službujejo pri orožnikih za tretjino let od mene, imajo večje dohodke kot jaz. Spominjam se, s kakim pomilovanjem smo gledali tovariše (takrat součence), ki so vskočili iz naših vrst in prestopili v prej imenovane službe; imeli smo jih za malovredne. Sedaj pa jih krasijo zlate zvezde c. kr. uradnikov in oni s pomilovanjem zrejo na nas. — Sit transit gloria mundi. — Postali smo mi zadnji — postali smo „underwertig“, na najzadnji vrsti javnega služabništva. Tako je plačilo sveta za naš toli plemeniti trud. Kaj nam je storiti? Svetujem to-je: 1. Zberimo vse svoje „črne table“ in pošljimo jih na Dunaj, pošljimo jih v liste, četudi v nemške, katere čitajo visoke in najvišje osebe. Zvedeti morajo za naš žalostni položaj. 2. Ker je ministerstvo obljubilo prispevek za šolstvo pri nas, zato vložimo v ogromnem številu prošnje naravnost na ministerstvo za podporo (osebno doklado).

Vsi paragrafi se strogo izpolnjujejo, samo § 55. je grozovito ohlapen. Pravijo, da je sedaj na krmilu „liberalno“ ministerstvo, katero je učiteljstvu „bolj naklonjeno“, kakor prejšnje konservativno. Brez dvoma (?) bode imel vsak minister več srca do nas, kakor prejšnji „gluhi“ minister, katerega so ušesa bolela, da ni hotel slišati naših obupnih prošenj.

Vlada nas je spravila na svet v lastno korist — ona je naš duševni provzročitelj, zato ji je dolžnost nam pomagati, da ne utonemo v bedi. Tukaj smo, živeti vendar moramo. Ali nas mar hoče vlada zapustiti v težavah, kakor brezsrčen oče ali mati svojega — nezakonkega otroka! Ako ji ni volja pomagati nam, potempa naj vsaj iz človekoljubja zapre učiteljske in naj ne vabi mladih ljudi v stan

„vednega uboštva in mizerije“, da ne bodo prizadeti siljeni kleti čas svojega vstopa v te zavode, kakor je prokel svetopisemski Job dan svojega rojstva: „Naj zgine oni dan in naj se spremeni v temo... obda naj ga črna noč... naj se ne števi med dnevi v letu in naj se ne šteje med meseci... (Job 3. 1—9.)

* * *

Primeri med učiteljsko plačo in ono finančnih stražnikov je res kriče dokaz, kako se zanemarija stan, kateremu se je izročilo v uk in vzgojo najvažnejše, kar ima narod — mladino, od katere je odvisno duševno in gmotno blagostanje naroda in države, ki je uprav radi tega spravila učiteljstvo na svet. Za tak duševni posel, za tako težavno duševno in telesno opravilo, združeno s toliko odgovornostjo — pa dobiva tako sramotno nizko plačo.

Izgovarja se, da je dežela uboga. Uprav izgovor, da je dežela uboga, govori za šolo, kajti le z omiko in naukom si revna dežela pomaga tudi do materijalnega blagostanja. Da je pa naša dežela uboga, krive so one vlade, katere niso skrbele že o pravem času za potrebno ljudsko omiko, kakor je le vlada kriva, da je bil opustošen Kras in naše gore.

Ako dežela ne more sama prenašati bremena za šolstvo, naj pomaga država, katera je silila šole ustanavljati in katera ima od njih tudi velike koristi. V znanje naj vzame naše učiteljstvo zatrđilo naših državnih poslancev dr. Gregorčiča in Alfreda grofa Coroninija, da sta storila na Dunaju primernih korakov, da je ministerstvo bilo konečno vendar obljubilo, da bode država dajala subvencijo naši deželi za ljudsko šolstvo. Žalibog, da je ostalo doslej vse le pri obljubah, ki so se obesile na deželni šolski zalog, katerega — ni radi nevednosti nekdanjih slovenskih deželnih poslancev, radi sedanje laške nevošljivosti in malomarnosti naše vlade.

Kdor nima dobre volje, dela tudi tako! Zanaša se učiteljstvo na možate besede, katere je izgovoril grof Alfred Coronini, da tudi zdaj bo treba vnovič — pri novih ministrih trkati, da izpolnijo obljubo svojih prednikov. —

se mi vendar izpolni prvotna želja, da bodem jaz vodil občino s pomočjo Mladena, ali da jo bodeva vsaj upravljala skupno z njim (kakor prej pri županu Doču Vojnovskem“).

Taka nadeja se je skrivala tajno v jednom kotu njegovega srca. Bila je res le slaba, ali boljše: le ostanek onega upanja, ki ga je gojil do županovanja Mladenovega — ali vendar ga je tudi to tolažilo.

Ali tudi ta nadeja ga je prevarila. Minul je dan, dva, trije, pet, ali v krčmo mu ni došel niti Mladen, niti kdo njegovih somišljenikov, izbranih starejšin. In poleg tega so uslužljivi prijatelji vedno prinašali Pešovu novice, da Mladen že javno govori pred svojimi ljudmi proti Trajku pa tudi proti Pešovu, in pravili so mu vse podrobnosti, kako je govoril.

„Lejte si ga no! Zdaj je še le začel kazati rogé“, mrmral je Pešov srdito. „Tudi mene da hoče prijeti zaradi nekkih zlorab in tatvine, a! Lej, kakega dela se je lotil! Bil sem zadržal pred šest leti 750 levov (frankov) od učilišča... pri meni je bilo še petsto in nekoliko levov cerkvenih... drugih tristo in nekoliko levov mi je bil dal Doču — in ne vem še kaj...! Pa od kod je to izvrtal ta

prokletec? Jaz sem bil to pozabil in nikdo ni znal o tem, a ta jih je izkopal in zdaj vé, od kod so prišli in kam so šli! Vidi se, da ta vrag se je zakopal v pisarnico kakor krt. In izvohal je nekaj ta vražji...! In jaz sem sam kriv! Zakaj sem mu odstopil pisarnico? Pa še sam sem ga pripravil za župana... Ah, pusta mi glava“!

III.

„In veste li, kaj še kuha ta naš lepi županček?“ začel je spet Slavčo Kolokmana se zlobno ironijo; razume se, da je bilo to zopet v krčmi Pešova, kjer so bili zbrani vsi boljši bogatejši možje. — „Hoče najti še to, kdo si je kaj prisvojil občinskega sveta in gozda, ter mu hoče to spet odvzeti“.

„Torej pa vzame tudi Trajku ono pregrajalico in Ginču Katru, ki si je prisvojil učiliščno livado, in Cemcu Paču, ki je prevzel Bučinjo plast — vse jim vzame, kaj?“ — vpraša Lačo Gori-pleta s takim glasom, ki je kazal, da je zadovoljen z Mladenovim načrtom.

„Hoče je odvzeti, dá — pravijo — odvrne Slavčo. „Ali ne samo Trajku in njegovim ljudem, nego tudi vsem onim, — tudi tebi, in meni in vsem, ki so si kaj prisvojili — vse hoče odvzeti nazaj“.

Učiteljstvo ajdovskega okraja se je bilo obrnilo do c. kr. namestnika, da bi naravnal, da bi se obljubljena državna subvencija razdelila med Solske svete — v pomoč učiteljstvu.

Škoda za trud, za sestavo prošnje in izročitev, kajti c. kr. namestnik je — kar prezrl jedro prošnje ter jo je odposlal jednostavno deželnemu odboru. Ironija!

Obračamo se tudi tim potom do naših državnih poslancev z nadejo, da store zdaj na Dunaju isto, kar je prosilo učiteljstvo zastoj c. kr. namestnika. Naša državna poslanca prosimo, da blagovolita interpelirati vlado, kako more dopuščati, da vladajo na Goriškem take razmere, kakoršne kričeče — s številskami slika naš dopisnik in ali misli odpomoči v najkrajšem času. Od države naj izprosi pomoč, katere naj bi bilo deležno učiteljstvo prej ko mogoče, kajti kdor hitro da, dvakrat da.

V minole in v tem letu je izročalo učiteljstvo Sirmne Avstrije ministerstvu prošnje za spremembo § 55. drž. š. zakona. Jednake prošnje je izročalo tudi drž. zboru.

Ves trud in delo je bilo — zastoj. Šlo je ministerstvo, ki je imelo lepih, praznih obljub polno. Šel je tudi prejšnji državni zbor in z njim tudi vse učiteljske peticije in spomenice — v koš — spat spanje pravičnega. Vse dosedanje prošnje, poslane državnemu zboru, so pokopane. V poštev pridejo le tiste, katere se izroče sedanjemu državnemu zboru. Na to opozarjamo slavno „Zavezo“ in vsa učiteljska društva in ono učiteljstvo, ki je že v prejšnji dobi bilo izročilo svoje spomenice drž. zboru. Prošnje naj zdaj ponove ter jih izročijo katerim naklonjenim državnim poslancem.

Naša državna poslanca sta pripravljena sprejeti take prošnje, katere bosta zagovarjala.

Tudi primorsko slovansko učiteljstvo je bilo poslalo na Dunaj posebno deputacijo, ki je vročevala spomenice.

Opozarjamo, da je treba zdaj spomenico zopet predložiti državnemu zboru. Pošlje naj se jednemu naših državnih poslancev. Ako se bode vztrajno postopalo, smemo upati, da se bode tudi to vprašanje ugodno rešilo.

Da bi se to zgodilo v dogledni bodočnosti, iz srca želimo tudi goriškemu učiteljstvu, katero je pomoči najbolj potrebno!

PODLISTEK.

ŽUPANI.

(Odlomek iz večje povesti).

Bolgarski: T. G. Vljakov (Veselin).

—><—

„Ti si kriv“, odvrne mu srdito jeden boljših kmetov. „Če nisi hotel biti ti več župan, pa bi bili izbrali kake premožne može v vasi, ne pa da si pripravil noter za naslednika tega šantavega učitelja, ki je izbral za svetovalce vse vaške nemaniče“!

— „Eh, nikar me ne srđi še ti Stojmen; saj me itak to togoti, da bi kar počil“ reče Pešov ter izprazni kozarček razredčenega špirta, ki se je zval v njegovi krčmi zganje.

Pri tej nevolji pa si je gojil vendar Pešov tajno nadejo v sebi.

„Mladen se gotovo ne bo oziral na to, da sem razdal druge listke — saj sem bil vendar tudi na teh del njega na čelo. In zdaj pride z drugimi novimi svetovalci v krčmo, in tu se že pogovorimo za jedno in drugo, na primer, kako stisnemo Trajka. In potem Mladen pozabi, kar je bilo in mi oprosti, kar sem govoril čez-anj. In tako

„A tako?“ vpraša nasmešljivo Nešo Cjepenski. „Napravi se Stojmen; Mladen ti vzame tudi oni kos, ki si ga preoral tam pri Krstatijevem trnu“.

„Pa tudi tebi, ki si ogradil tam nad Rdečim bregom veliko njivo, tudi tebi jo vzame“ odvrne Stojmen pikro.

„Pa tudi Kasiju Ciganu vzame ono, kar je potrebil in ogradil tam pri Kučeškem dolu, kaj ne?“ pridene šegavo Pešov, in vsi se nasmejejo temu.

„Pa tudi tebi, brate Stojmen“, povzame spet Slavčo Kolokmana, „tudi tebi vzame oni kos pri Suhu mlaki in vrt, ki si ga ogradil kraj reke pri malinu in oni dolič pri studencu, kjer si nasadil vrblje...“

„E-he-e-e, kje je pa iztaknil vse to?“ vpraša nekdo.

„Saj zdaj nema drugega dela — vedno je pri svojih beraških svetovalcih — z njimi vstaja — in vedno misli le na to, kje je kdo kaj zlorabil, kje in koliko si prisvojil in razoral od občinskega sveta“.

(Dalje pride).

Italijani in grof Clary.

Imenovanje grofa Claryja načelnikom uprave v Avstriji je v resničnih in takozvanih Italijanih izzvalo posebno zadoščenje. Ime grofa Claryja je italijansko, on sam je rojen v Benetkah in njegova rodbina izhaja iz Florence. Povsem umevno je torej, ako sedanjega ministra-predsednika smatrajo kakor specialno italijanskega ministra. Poleg tega so še trije člani sedanjega ministerstva rojeni v Italiji; to je ravno dovolj, da se italijansko novinstvo vede tako, kakor da bi bilo vse ministerstvo — irredentistiško. In tudi novinstvo v kraljestvu italijanskem sodi tako. Najresnejši glasovi v italijanskem novinstvu vidijo v imenovanju grofa Claryja zmago italijanskega življa. Milanska „La Perseveranza“ n. pr. — in ta list se tudi izven Italije smatra resnim — označuje dan ko so bile jezikovne naredbe odpravljene, kakor „dies albo signando lapilla“ in pravi, da je jeziki modrost državnikov, ki so pred obstrukcijo sneli jadra. V nekem nadaljnjem članku pa isti časopis hvali italijansko vladno, da se je proti obstrukciji pokazala močno in da je uvela znane dekrete. V svojem sovrastvu zoper slovanstvo je ta list tako zaslepen, da niti ne opaža tega protislovja.

Je-li pa to veselje Italijanov tudi opravičeno? Ako je, potem ne verujemo, da bi bilo to posebno laskavo za grofa Claryja. On bi hotel veljati kakor nevtralen minister, na drugi strani pa vzbuja nade v življu, ki niti ne skuša skrivati svojih aspiracij, sezajočih preko mej monarhije. Ali bodisi kakor hoče, to jedno je gotovo, da imajo Italijani opravičen vzrok, veseliti se na imenovanju grofa Claryja. Namestnik grof Goess je že ostavil Trst in prepričanje je bilo splošno, da je že pripravljena zanj — modra pola. Sedaj se je povrnil v Trst; ako so predpostavili, ki se postavljajo v zvezo s tem stanjem stvari, opravičene, so gospoda grofa vzpodbudili za nadaljevanje njegove politike. Da, ako je to resnično, bo to politiko svojo v bodoče povdarjal še bolj, nego jo je dosedaj. Kakim pravilom pa sledi ta politika, pokazalo se je najbolje povodom obiska Menottija Garibaldija v Trstu. Italijanskega generala so korak za korakom spremljale take osebe, katere je prištevati posebnim prijateljem grofa Goessa. Iste osebe so tudi aranžirale demonstracije. Povrnjenje namestnika v Trst moramo v resnici smatrati kakor zmago italijanskega življa. Osokoljeni po tem uspehu, so Italijani jako povzdignili svoje zahteve. Jedna njih zahtev je ta, da se hrvaški gimnazij premesti iz Pazina v Kastav, kjer bi kmalu propal, ker je Kastav mej najneugodnejimi kraji za hrvaško srednjo šolo v Istri. Je pač tako, da za Italijane nič ne veljajo statistične date o hrvaškem gimnaziju, na katere smo opozorili nedavno. In Italijani v Dalmaciji natančno ubirajo stopinje za svojimi sorojaki v Istri. Dalmatinski Lahji zahtevajo, naj se hrvaški gimnazij v Zadru premesti v Šibenik, torej na točko, ki nikakor ni središče hrvaškega pasa v Dalmaciji. Za učence iz Šibenika do Neretve zadošča namreč gimnazij v Spljetu, dočim je gimnaziju v Zadru ta namen, da vsprejemlje mladino od Raba do Šibenika in iz Zadra samega. Sicer je res, da je ta teritorij preobširen in bi bilo umestno, da se v Šibeniku zasnuje realni gimnazij, ali v to ne smemo privoliti nikakor, da bi se zaderski gimnazij premeščal v Šibenik.

Italijani opirajo svoje nade zlasti na Nemce, in govoré, da se svoje strani hočejo podpirati vlado le pod tem pogojem, ako se izpolnijo njih zahteve. Nekateri Italijani posezajo še dalje in kličejo min. predsedniku grofu Claryju, da ni Italijan, ako premeščanja hrv. gimnazija iz Pazina ne izvede. Drugi zahtevajo zopet, naj italijanski zastopniki na Dunaju tirajo obstrukcijo tako dolgo, dokler hrvaški gimnazij ne izgine iz Pazina. Resnim politikom se zdi to morda malenkostno in smešno, ali o tem se moramo ozirati na čutstva in aspiracije Italijanov v Avstriji. Oni sanjajo z vso zaresnostjo o ustanovljenju ital. učiteljskega in italijanskega vseučilišča v Trstu in zahtevajo, naj bi na ta zavoda poklicati profesorjev — iz Italije. Tu je pač jasno, da bi iz teh dveh institutov hoteli napraviti ognjišče italijanske agitacije in središče vzajemnosti med Italijani v kraljestvu in Italijani v tej monarhiji. In to dejstvo menda dovolj glasno govori proti ustanovljenju rečenih

dveh zavodov. Ali Italijani ne poznajo nikakih mej v svojem zahtevanju. Oni že imajo svoje vseučilišče v Inomostu, kjer so italijanske stolice za vse predmete. Oni zahtevajo, naj italijanski mladeniči ne obiskujejo teh italijanskih predavanj, da dokažejo na ta način potrebo ustanovljenja italijanskega vseučilišča v kakem drugem kraju. Tudi italijanski visokošolci iz Dalmacije so na shodu, ki so ga imeli nedavno v Zadru, izrekli to načelo. Je tudi takih Italijanov, ki svetujejo italijanskim visokošolcem, naj se en masse obrnejo na vseučilišče v Padovi, da prisilijo avstrijsko vlado do tega, da ustanovi italijansko vseučilišče. Financijelne težave ne odločajo tu; saj ima Lega dovolj denarja za snovanje šol in za deljenje stipendijev. Saj je tudi v Dalmaciji osnovala mnogo ljudskih šol, čeprav ni bilo najmanjše potrebe. To se vidi morda absurdno, ali ob sedanjem položaju v Avstriji menijo Italijani, da so opravičeni tudi do takih absurdnosti.

Ta objestnost Italijanov naj bi grofa Claryja vzpodbujala k previdnosti, ker se mora bati, če že ne družiga, da bo kompromitiran po isti. Kar se pa Italijanov tiče, menda pozabljajo na dve okolnosti: na tranzitorni, prehodni značaj sedanje vlade in pa na večino v državnem zboru. Oni pa pozabljajo tudi na napredek Hrvatov in Slovencev v Istri vzlic italijanski propagandi, vzlic birokraciji, vzlic zistemu in vzlic vsemu povspenjanju Italijanov od strani avstrijskih vlad. Njih nade so torej zidane na pesek in ne kažejo nič drugega, nego njih — šarlatanstvo!

Dinko Politeo
v „Agrarner Tagblattu.“

Dopisi.

V Gorici, 25. oktobra 1899.

Ne plaši se, če „burja“ hraste vije,
Po hudi uri še lepše solnce sije.

Ta pesmica mi je prišla na misel, ko sem včerajšnji „Sočo“ čital. Ker sem sinoč razmišljal članek: „Rešitelji trgov. in obrt. stanu“! sanjalo se mi je koj nocoj to-le:

Zdelo se mi je, da korakam po gospodski ulici in prišedši do „Krojaške zadruge“, kjer so baš včeraj postavili desko s pozlačeni črkami nad našo prodajalnico s krojnim blanom, naletim na Andr. Gabršček, katerega po svoji navadi primerno pozdravim. Ta nekako mrzlo odzdravivši reče: „Vi ste tudi eden tistih, na katere se ne moremo prav nič zanašati“. Pogodili ste, mu odvrnem, kaj čete, vsak si misli po svoje; vi na primer ste v svoji „Soči“ pogostoma povdarjali, da imate pri svojem „narodnem“ podjetju velikansko zgubo; mi smo si pa to stvar drugače tolmačili. Gabršček zato stoče in joče, da bi mu verjeli, kar piše o svojem požrtvovalnem podjetju ter iz milosrčnosti se pridno naročevali na Gabrščekovo blago. Prepričati ste nas hoteli, da ste naš velik dobrotnik, a mi slovenska para smo nehalni, ker nečemo tega verjeti. Vi si mislite, da nimamo „rešitelji trgov. in obrt. stanu“ (kakor nas vi sami nazivljete) nobenega poštenega načrta. Po vašem imate le vi in vaš gosp. pobratim poštene načrte. Pasja kozica, da nam ne gre v glavo; zedinimo se vendar! Gabršček odgovarja: „Ni mogoče, kocka je pala“. Jaz: na svetu je vse mogoče. Čujte! jaz bi predlagal: odpravimo narodno tiskarno, uničimo „Gorico“, opustimo Likarja, kupujemo le pri Jeretiču, pozabimo na Kuštrina, poslužimo se le pri Kopač-Kutinu, ali pa prav za prav le pri Resbergu, ob katerega je bila „S.“ obesila vso čast slovenskega naroda na Goriškem; napravimo nezaupnico dr. Gregorčiču in njegovim somišljenikom, pa kličimo: živio Gabršček in njegov pobratim! Odgovorite mi, bi ne kazalo tako? Gabršček odgovori: Zdeli ste, to je edini pošteni načrt. Tedaj se jaz samega veselja zbudim.

Ajdovščina, dne 25. okt. Žalosten shod smo imeli danes. Črne zastave so vihrale po trgu. Večina tržanov se je zbirala okoli župnišča. Vsi c. k. uradniki, starešine z županom, vsa tržka gospoda, gospe in gospodje, učenci s svojimi učitelji, vse se je drenjalo proti župnišču. Točno ob 9. uri zjutraj pride še dvajset č. gg. duhovnikov iz cerkve v župnišče. Ta drenj. črne zastave, zamolkla tihota, žalost na obrazih, kaj pomeni? Vse to se zbira, da se poslovi od našega pri-

ljubljenega duhovnega očeta, preč. župnika v vana Dugulina. Vse mu je hotelo skazati zadnjo čast, spremniti še enkrat v cerkev in do — črnega groba.

Bil je rojen dne 2. maja 1849 v Škrbini. V mašnika je bil posvečen dne 31. avg. 1873. Službo kaplana je opravljal v Št. Ferganu, potem je bil kaplan in administrator v Tolminu, dalje vikarij v Oblokah in konečno župnik v Ajdovščini. Kmalu bo dopoljenih 20 let, od kar je prišel k nam. Precej se nam je priljubil. Ves čas svojega dolgega župnikovanja je živel v Ajdovščini brez sovražnika.

Komur je mogel, storil je dobro, nikomur hudega, zato ga je vse ljubilo. Bil je zvest duh, pastir svojim vernikom, ljubezniv tovariš svojim sobratom. Ajdovščina ga bo težko pogrešala. Bil je uzoren narodnjak. Bil je voditelj in duša narodnega gibanja v trgu. Bil je poverjenik slovenske in hrvaške Matice, in mnogo se je trudil za prospah ženske podružnice sv. Cirila in Metod.

Bolehal je uže nekaj mesecev, vendar se mu je zadnji čas oživljalo upanje, da okreva.

Sprevod je vodil preč. g. črniški dekan, govoril mu je tudi ganljivo besedo v slovo. Navzoča je bila do malega vsa dekanjska duhovščina, č. patri iz Sv. Križa in bližnji duhovniki iz ljubljanske škofije s preč. dekanom iz Trga na čelu.

Pred župniščem v cerkvi in na grobu so mu domači pevci zapeli tri ganljive pesmice v slovo.

Težko smo se ločili od dobrega blagega duhovnega očeta, tolaži nas le sveti križ — kakor je završil svoj govor preč. g. dekan — ki nam je znanje in zagotovilo ustajenja in srečnega svitanja v večnosti.

Politični razgled.

Razmere v državnem zboru.

O razmerah v državnem zboru piše dunajski poročevalec „Slovenca“ v prevčerajšnji številki tako-le:

Razmere so še vedno nejasne, vlada je s svojo izjavo zakrila svoje prave namene, vendar pa je zastor toli prozoren, da se vidijo v ozadju obrisi načrta. Nova koalicija, ta igra je pod peresom, in razni režiserji prirejajo prizorišče. Ob volitvi predsedstva se je desnica še vzdržala na nogah, toda ob drugi jednaki preskušnji utegne se umakniti, ker so vplivi tako silni in mogočni ter obljube tako vabljive, da se jim nekateri elastični možje že težko ustavljajo. Kar ovira izvršitev tega načrta, so za nekatere kroge merodajni edino le še spomini na minuli dve leti nemške obstrukcije, je sramozljivost, ki brani samoljubnim življem, da se javno že ne objemljejo kot novi zazezniki. Sedanja vlada se je sicer proglasila za nevtralnno, toda mej vrstami njene izjave je označena njena smer, ki za desnico nikakor ni ugodna. To se razvidi iz današnjih govorov. Govorili so sami levičarji. Iz vseh govorov je odmevalo, da so levičarji zadovoljni z vladno izjavo in da le dejanj še pričakujejo v smislu izjave.

Razprava o ministerski izjavi.

V torek dne 20. t. m. je imel državni zbor tretjo sejo v tem zasedanju. Na dnevnem redu je bila razprava o izjavi ministerskega predsednika. Oglasilo se je za besedo nad 70 govornikov. Levica je predlagala desnici nekaj kompromis glede števila govornikov in pa glede vrstitev pri govorih. Desnica je tak kompromis odbila. Zato bodo pa naj bodo govorili vsi vpisani govorniki po redu kakor so se vpisali. Ker je prišlo v tej seji na čitanje interpelacij čestitih poslancev dr. Pacaka, Palfya in dr. zaradi tajnega odloka justičnega ministerstva glede rabe nemškega jezika kot jedinega v notranjem sodniškem poslovanju, je prišlo do viharja. Mladočeski poslanci so namreč med čitanjem te interpelacije obstopili pravosodnega ministra ter mu izrekli vse samo človek ne, metali so vanj krogle iz papirja, jeden Mastalka namreč, pograbil je vse akte, kar jih je imel minister dr. Kindinger na mizi ter mu jih je zagnal v hrbet. Hrup je nastal tako velik, da jo je moral minister dr. Kindinger poihat iz parlamenta ter da je moral predsednik zaključiti sejo. Volitev članov kvotne komisije, ki bi se imela vršiti v tej seji, se je morala prenesti za sredo.

V sredo in četrtek so se nadaljevale seje in v njih razprava o ministra predsednika izjavi. Govorili so do sedaj govorniki iz raznih strank. Glavna poteza pri tej razpravi je ta, da govore govorniki manjšine za vlado, a govorniki večine proti vladi. V torek jih je govorilo osem. Dr. Okuniewski je razpravljaj galiske razmere ter pritožbe rusinskega prebivalstva. Dr. Hofmann-Welenhof je ponavljal iz svoje knjige, ki jo je izdala vsenemška zveza v Monakovem, znane in povsem neutemeljene trditve o zatiranju nemstva v Avstriji. Država mora po njegovi želji biti nemška, češ, da to zahtevajo naravno pravo, zgodovina in krajevske razmere.

Dr. Pergelt je ponavljal svoje „schlagerje“ izza obstrukcije, dr. Lueger si je spretno pomagal iz zaduhlega ozračja vzajemnosti, s svojimi političnimi nasprotniki, kazoč na potrebo resnega dela v parlamentu.

Dr. Bärnreither je v glajenem slogu označil stališče ustanovnega veleposelstva, ki vedno naglašava ustavo, a niti koraka ne store, da bi se ustava tudi izvrševala v pravem avstrijskem, a ne v nemškem liberalnem duhu. Tudi nemški državni jezik bi bil po menenju tega gospoda jedina rešitev Avstrije. V tem smislu se je približno izrazil Kink novi načelnski proste nemške zveze, v kateri sede zastopniki nemških trgovskih zbornic. Stališče socialnih demokratov je označil poslanec Havrich. Znani kričač Wolf se je pa vedel kakor krotko jaguje, kar mu je pristojalo jako slabo. Bil je tu kakor skesani grešnik. Vzbudil je zaradi tega mnogo smeha.

Rekel je pa Wolf, da bode mirovala njegova stranka, dokler bode peslala vlada, kakor bo on godel. Nemškega kot državnega jezika seveda ni pozabil. V sredo pa so govorili Javorski, grof Palfy, dr. Kathrein, vitez Stranski in pa Italijan Malfatti. Javorski je očital vladi, da je pristranska, da je storila Čehom največjo krivico s preklicanjem jezikovnih naredb, da je nje izjava naperjena proti avtonomističnim principom Poljakov. Poljaki da torej ne zaupajo sedanjim vladi ter da ostanejo zvesti desnici. Grof Palfy je rekel, da jo češko veleposelstvo solidarno s českim ljudstvom. Dr. Stranski je ostro napadal dr. Kindingerja, ter mu očital, da je začasa ministra Stremajerja ovaljal. Malfatti je pa zadovoljen s tem ministerstvom, samo Slovanom da ne sme dati ničesar.

Domače in razne vesti.

Dva grobova. Umrli je v Ajdovščini 23. t. m. župnik g. Iv. Dugulin v 51. letu; rojen je bil v Škrbini. Odlikoval se je po nenavadni toleranci in je radi tega v miru živel povsod kljub njegovemu odličnemu narodnemu življenju. Bil je ljubitelj slovenske in hrvaške knjige. — V Št. Andrežu pa je umrla 25. t. m. nadučiteljeva soproga ga Furlani Karolina v 36. letu.

Lahka jima zemljica.

Umrli je v Gorici 30-letni zdravnik dr. Clement — sin onega klobučarja, ki se je bil ustrelil pred meseci.

Pred goriškimi porotniki. 23. t. m. je bil obsojen na 5 let ječe Moro, mladenič iz Tržiča radi uboja svoje ljubice in poskušene samomora.

Mladenič je bil star 19 let, sin boljše družine. Zaljubljen se je bil v 17 letno dekle, vbožnejših starišev. Zaljubila sta se bila. Roditelji bogatega mladenča so bili protivni taki ljubezni radi ubožnosti ljubice. Mlada zaljubljenca sta sklenila raje umreti, kakor ločiti se. Odpeljala sta se bila do Zagrada. Tam sta izstopila ter se podala v krčmo. Vzela sta sobo, v kateri je on ustrelil — dogovorno najprej njo in potem še samega sebe. Ona je ostala mrtva, on pa ni bil zadet smrtno, ampak je okreval. Zaradi tega dejanja je sedel na obtoženi klopi pred porotniki ter dobil omenjeno kazen. Žrtvi ljubezni.

Pred porotniki, dne 24. oktobra. Na zatožni klopi sta sedela Slovenca, priče so bile tudi le slovenske — mogoča bi bila in morala tudi biti čisto slovenska porotna klop. Zapisniki preiskovalnega sodnika v Gorici g. Musina so bili v italijanskem jeziku. Zagovornika sta bila dr. Stanič in dr. Vinci.

Ker je bil drž. pravdnika namestnik g. Jeglič bolan in ker drž. pravdnik ni zmožen slovenščine, je bila obtožnica v italijanskem jeziku in obravnava se je vršila s pomočjo — tolmača.

Leopold Šušmelj, 22-leten iz Podgozda in Franciška Bončina, 24-letna tudi iz Podgozda nad Grgarjem sta skupaj ukradla denar in uro v vrednosti 300 gl. Antonu

in Neži Cej, a Šušmelj da je ukradel še srnjaka, vrednega 5 gl. v trnovskem gozdu.

Šušmelj je bil obsojen na 16 mesečni in Bončina na 18 mesečni zapor z jednim postom na mesec. Bončina pride pod policijsko nadzorstvo.

Dne 25. oktobra pa je sedel na zatožni klopi znani ptiček 16½ letni čevljar Karol Spangher iz Gorice radi tatvine na škodo Ignaciju Leonu in drugim: obsojen je bil na 6 let zapora in 3 leta v belo hišo. Bil je že večkrat kaznovan.

„Corriere“ in „Soča“. Kdo bi se bil kdaj mislil, da bodeta napravljala ta dva lista tak lep parček?!

Tako se čudijo dobrodušni Slovenci, ko so zvedeli, da je Andreja Gabrščka odprto pismo imelo toliko čast, da je zagledalo luč sveta celo v laškem „Corrieru“ v popolnem prevodu. Nam se ne zdi kaj takega nič posebnega, kajti že davno smo vedeli, da sta si v marsičem v „sorodstvu“.

Pripoveduje se, da je „Corriere“ v laško-židovskih rokah, a tudi o „Sočinem“ lastniku se je neki menilo, da bi imel nekaj slovensko-„židovskega“ na sebi. Če se ne motimo, celo čitali smo nekaj takega.

Način napadanja slovenskih rodoljbov je v obeh listih blizu enak. Pred leti n. pr. je „Soča“ tako poniževalno pisala o slovenskih trgovcih v Gorici, da se je govorilo, da naj gre svobodno po priznanje h „Corrieru“, kateremu je gotovo iz srca govorila.

Neki navdušeni rodoljub z dežele nam je pred nekaj tedni izrekel krilate besede, ki bi se, kakor kaže, utegnile uresničiti, da Gabr. bi tudi „Corriere“ tiskal v svoji tiskarni za denar. To se je zgodilo takrat, ko je „Soča“ pisala o nekem shodu — no, recimo o prvaškem shodu — tako neresnično, da bi niti „Corriere“ sam ne zmoget neresničnejše!

Škandal je povzročil Gabr. s svojim odprtim pismom, a škandal se je povečal s tim, da se je pismo tako dopadlo našim narodnim nasprotnikom, da so jo prestavili in objavili na odličnem mestu. „Soča“ toži, da prestava ni popolna. Ne dvomimo, ker menda nimajo v laškem jeziku tako „finih“ izrazov, kakoršnih ima Gabr. v svojem psovokovniku v izobilju.

Lep parček pa napravljata laški „junak“ „Corriere“ pod roko grede z madamo „Soča“. Naš kmet bi rekel: Gliha vkup striha, je rekel hudič, ko je z voglarco plesal!

Pismo, katero je pisal dr. Tuma prijatelju in je prišlo v druge roke, ni res tako kakor piše dr. T. v „Soči“ št. 84, kjer trdi: „To pismo sem pisal v neki denarni zadevi“. Resnično pa je, da pismo je skoro izključno o političnih vprašanjih, ali bolje osebaj; le na koncu omenja neko denarno zadevo kaj površno.

Neresnična pa je tudi trditev dr. T., da „Ker je bila prva stran pisem približno enaka, sem zamenjal pismo“. Ni mogoče, da bi bil dr. T. pisal tudi g. A. B. pismo s približno jednako vsebino, kajti dotični gospod nima z njim nikakih intimnih zvez političnega pomena*).

Kam pa meri tale stavek dr. T.: „Odpiranje tujih pisem po zakonu je kaznivo“. Naslov na pismu je bil popolnoma prav napisan na ime g. A. B. Živ krsti ni mogel vedeti, da je v zavitku pismo, ki je pomotoma prišlo vanj! In tako odpiranje pisem da bi bilo kaznjivo? Pojte rakom žvižgat s tako trditvijo! Ne jurist, ampak vsak otrok ve, da pismo, katerega naslov je na njegovo ime, ima on pravico in le on pravico odpirati. Kdo neki pa?

Da se je pismo vporabilo, je le naravno, ker vsakdo bi bil storil tako — dr. Tuma tudi. Glasilo njegovega somišljenika je tudi tako delato. Kar je vam dovoljeno, smemo menda tudi mi! Morda imate kake posebne privilegije? Kaj?

Gospod doktor pa prihaja do smešnosti. Svojim pismom in svojim izjavam, celo v javnosti izrečenim, ne poklada nobene važnosti takrat in tistim, katere mu ne delajo časti, ampak ga razkrinkujejo. V istem članku pa zvrta na dr. Gregorčiča krivdo, ako bi bil kdaj se izjavil, da nekaj odobruje, kar bi mu dr. T. rad podtaknil ter rabil kot orožje proti njemu. To je zadeva o dopisih v „Sl. L.“

Kakor vidimo, bi naša politična nasprotnika rada reklamovala zase vsa bojna orožja ter bi nas rada pustila praznih rok. Ne boš dal!

Dr. Gregorčič, kurat in arhivar Koblar in dr. Tuma. V 15. številki našega lista smo priobčili notico „Gabršček osleparjen“. V tej notici je bil naveden odlomek znanega dr. Tumovega pisma, kjer piše dr. Tuma nekemu svojih prijateljev, da mu je kurat Koblar v mesecu januarju 1898 povedal na štiri oči, da ni „Slov. list“ vsprejemal dopisov naperjenih proti dr. Tumi, ako jih ni poprej odobril dr. Gregorčič. V isti notici je nadalje naveden odlo-

mek Koblarjevega pisma, kjer isti zaničuje dr. Tumovo trditev ter pravi, da ni v letu 1898. sploh videl dr. Tume.

Dr. T. je na to spisal dne 20. t. m. v „Soči“ dolgo izjavo, s katero skuša dokazati, da je resnica na njegovi strani t. j. da mu je kurat Koblar res rekel, kar trdi on v pismu namenjenemu nekemu svojemu prijatelju. Ta zagovor dr. Tume je pa zato neroden in se je vtiholapl vanj anakronizem, kateri je spodbil dr. Tumovemu dokazovanju obe nogi.

V svoji izjavi trdi namreč dr. Tuma, da če ne leta 1898, da je bilo pa prav gotovo koncem l. 1897, ko ga je kurat in državni poslanec Koblar obiskal v pisarni g. dr. Franka v Gorici, kjer je bil on namreč dr. Tuma takrat kot koncipient. In takrat, pravi dr. Tuma v svoji izjavi, da mu je rekel g. Koblar, da bi „Slov. list“ ne prijavljaj dopisov proti dr. Tumovi osebi, ako bi ne bil g. Koblar prepričan, da jih odobruje dr. Gregorčič. „Gosp. kurat Koblar“; tako je doslovno rečeno v tej izjavi, „mi je čelo povedal, pri kateri priliki mi je g. dr. Gregorčič o meni govoril: in sicer je to bilo še takrat, ko je bil državni poslanec in se je z njim vozil z Dunaja proti Ljubljani.

Med potom sta prišla v političnem razgovoru na naše razmere in pri tem se je prepričal, (namreč Koblar) da je dr. Gregorčič dopise v „Slov. listu odobruval.“ Dejstvo pa je, da je bila najnista državnozborna sesija zaključena dne 22. januarja 1897, in da so bile koj takrat razpisane nove državnozbornske volitve, pri katerih pa ni bil več izvoljen kurat Koblar za državnega poslanca. Če je torej to res, kar tudi je, potem se je zamogel vršiti pogovor med g. dr. Gregorčičem in pa med g. kuratom Koblarjem, kot državnima poslancema le do 22. januarja 1897. In dopisi v „Slov. listu“? Ti so bili pisani v „Slov. listu“ pozneje in sicer tih pred, med in pa po državnozbornskih volitvah.

Kako je zamogel gos. dr. Gregorčič torej odobravati dopise, prijavljene v „Slov. listu“ za najmenj mesec dni pozneje, odkar se je pogovarjal z g. kuratom Koblarjem, dopise, ki so nastali vsled volitvenih homatij, katere pa niso bile znane ni g. dr. Gregorčiču ni kuratu Koblarju. Kako je mogel zagovarjati nekaj, česar sploh takrat še bilo ni?

Gosp. dr. Tuma, ako bodete Vi kot odvetnik tako nerodno zagovarjali svoje kliente, potem jih ne bo pač nikdo zavidal, da so si izbrali takega zagovornika. Pa pardon gos. doktor! Mi nočemo, da bi nas sumničili, kakor da bi hoteli odvrčati od Vas klientelo. Zato pa smo prepričani, da bote vse drugače govorili, ko bodete vedeli, da imate pred seboj razsodne sodnike. Po pisavi Vaše, zgoraj omenjene izjave trdeč, bi moral pa človek priti do zaključka, da držite Vi vse one, katerim je namenjena Vaša izjava in pa sploh vse goriške Slovence za kaline. Taka polemika je pa res, da rabimo izraz gos. dr. Tume, „gnjusna.“

Sicer pa pravi „Slov. list“ v svoji zadnji številki, da bode tudi on spregovoril kako besedo, ako bode g. dr. Tuma še nadalje „fantaziral“ o pogovorih z g. Koblarjem. V tem listu stoji črno na belem to-le:

Grda je politika na Kranjskem, a še gršo struno sta ubrala dr. Tuma in Gabršček na Gorškem proti — dr. Gregorčiču. Kar se je v teku 10 let zaupalo intimnosti, mora na dan. „Soča“ je ostudna. Dr. Tuma fantazira v zadnjem listu o nekem pogovoru z g. Koblarjem in hoče vedeti, kaj je Koblar meseca januarja leta 1898, z dr. Tumo vse govoril, ko je gotova resnica, da meseca januarja leta 1898. Koblar s Tumo sploh ni govoril. Poslužuje se Tuma raznih podtikanj. No, če je takó, utegnemo izpregovoriti mi, in sicer o nekem „naglavnem grehu“ Gabrščka in dr. Tume, kar bodeta nova voditelja sama priznala, da je res. Pisma hranimo!

Govoril nisem oficijelno! Pri spovedi sem bil! Dr. Tuma je svoječasno odobral napade „Soče“ na učiteljstvo — v javnosti. Ko se ga je zato vprašalo in ker je vedel, da so navzoče priče, ki potrde njegove izjave — tedaj se je hitro skušal izviti ter odgovoril, da ni govoril „oficijelno“!

Ko je pisal nekemu učitelju ter strašil učiteljstvo s klerikalnim jarmom, ako bode z Gregorčič-Coroninjevo stranko in se mu je to očitalo ter ga vprašalo po pojasnilu, hitro jo je odrezal, da ni pisal „oficijelno“, ali da je mislil na drugačno svojo vzgojo.

Ko je po njegovi nerodnosti in konfuznosti prišlo neko pismo drugi osebi v roko, tedaj ima hitro odgovor pripravljeno, da pismo ni bilo „oficijelno“ t. j. „v svojem pismu sem intimno izrazil nekatere misli o politiki in o glavnih osebaj, ne da bi, kar se po sebi razume pri takih prilikah, Bog ve kako pazil na zlog, izraze in zvezo“.

Dr. Tuma, kateri tako postopa, ima vrednega pobratima Andr. Gabr., ki sicer ne zvrta svoje pregrehe na neoficijelnost, ampak — na spoved. On bi se rad štulil za „liberalca“, a pri vsej svoji „liberalnosti“ je tako vnet za „spoved“, da bi rad vse ž njo popravil. Tako početje se lahko imenuje laži-liberalstvo!

Vzadnjič smo že omenili, da bi tatú nič ne pomagala trditev pred sodnikom, da je bil pri spovedi, potem ko je kral. Jednako smešen bi bil izgovor, da ni oficijelno kral! Kdor hoče v javnosti delovati in biti narodov voditelj, se ne sme izgovarjati z neoficijelnostjo in spovedjo, ampak mora biti čist in pošten — značaj!

Najbolj predrzno pa je, skrivati se za neoficijelnost in zvrčati vse na spoved, med tem ko preganjata ta dva junaka vsakega družega, ne ljubega jim človeka, za vsako besedico, katero sta izgovorila tudi v daljni preteklosti. Ako hočete primerov, lahko poslužimo! Dvojna mera ne velja.

Za „Šolski dom“ je daroval bl. g. Fr. V. 5 f. namesto venca pok. g. Karolini Furlani.

Požrtvovalen ljubimec. France Arčon z Renč na Gorškem spoznal se je v Ljubljani z neko Ljubljancanko, ki mu je izredno ugajala. Tudi dekla ga je rado imelo, dejalo pa mu je, naj jedenkrat pokaže svojo požrtvovalnost in naj ji kupi — uro. Arčon je šel k Mariji Lhof v Krakovske ulice in ondi ukrul kar dve uri, jedno zlato in jedno srebrno v skupni vrednosti 50 gl. Ukradeni uri je prodal in za skupljeno svoto kupil svoji izvoljenki novo uro. Mestna policija pa je jako malo občutljiva za srčne bolečine in je Franceta Arčona aretovala. V zaporu sedaj premišljuje, da tudi razgreto srce ne opravičuje dolgih prstov.

V bolnišnico so prepeljali 61 let staro Marijo Znidereč iz Ajbe, katero so našli v Gorici v nekem hlevu v ulici Leoni skoro mrtvo, ker že več dni ni dobila jedi.

31 kaznjencev so prepeljali iz Koprav v Gradišča, ker je koperska ječa prenapoljena.

Požar v Ribenberku. Po noči od pondeljka na torek je pogorela g. Maksa Ličena hiša, hlev in klet s 50 hl vina. Škoda znaša pri 7000 gl. Zavarovan je bil pri ogrsko-francoski banki. —

V Vipavi bode dne 10. novembra dražba pobiranja mitnine na mitnicah na Colu, v Sturjah in v Vipavi. Vsklicna cena je 550, 280 in 360 gl.

Listnica uredništva. Gosp. Jos. Dugulin v Ajdovščini: Za danes ni bilo mogoče, pride prihodnjič. — Gosp. dopisnik v Lokavcu. Pride prihodnjič. Vabilo k obnemu zboru je prišlo za zjutrzanje izdanje prekasno, bilo pa je tiskano v večernem izdanju, katero pa niste dobili na Vipavsko, kamor se po navadi odpošlje zjutrzanje zato, da dobivate list en dan poprej. Prosimo, da se to vzame v znanje. Na zdar!

Razgled po svetu.

Druga železnična zveza s Trstom. Poslanci Lenassi, Steinwender in Sylvester so bili pri ministru za železnice vit. Witteku, da bi se pospešila zadeva druge železnične zveze s Trstom.

C. kr. namestnik grof Goëss potuje po Istri. V Pazinu se je zanimal posebno za italijanski gimnazij.

V Veprinju, kjer je govoril italijansko, ga je nagovoril pred odhodom tudi župnik v hrvaščini ter omenjal tri zadeve, katere narod najbolj tišče, namreč: 1. Nikdar se še ni dogodilo, da bi tamkajšnjim kmetom ostalo vino, ker se je vedno lahko prodajali na Reko. Sedaj pa je Reka preplavljena s tujim, italijanskim vinom. To je uzrok, da kmetje ne morejo prodati svojega vina. Ljudstvo prosi, naj vlada ne obnovi pogodbe z Italijo. 2. Šolske takse naj se popolnoma odpravijo. 3. Ugovor ljudstva proti dokladi za vzdrževanje italijanskega gimnazija v Pazinu.

C. kr. namestnik je odgovoril, da je razumel hrvaški govor ter da glede pogodbe z Italijo morejo državni poslanci več opraviti, sicer pa da misli, da se klavzula ne obnovi več. Glede šolske takse je rekel, da večina deželnega zbora sama spoznava, da narod ne more nositi takega bremena, torej da mej vlado in deželno upravo delajo na to, da šolske takse odpravijo. Točko o dokladi za vzdrževanje italijanskega gimnazija v Pazinu je c. kr. namestnik prezrl ter je niti omenil ni v svojem odgovoru.

Iz Veprinca se je odpeljal preko Opatije in Voloskega v Kastav, kjer je obdoval pri dekanu.

Učiteljšče v Koprju je že na glasu po mučeništvu, ki je naši dijaki morajo prestajati v mestu koperskem. Sedaj je zopet krika in vika po laških listih radi tega učiteljšča. Celó deželni odbor istrski je stopil v akcijo. O povodu temu kriku pišejo „Edinosti“ iz Koprja:

Na našem učiteljšču so veliki neredi. Italijanski gojenci so, kar meni nič, tebi nič, zapustili šolo. V petek, dne 30. m. m. se je le 6 gojencev udeležilo pouka. Nekaj gojencev bi moralo biti izključenih, ker so po mestu vpili: viva Italia! In sedaj menijo ostali, da rešijo svoje sošolce z štrajkom, katerega kujejo.

Na večih mestih so se izrazili, da ne pridejo več v šolo, dokler slovenski gojenci

ne odidejo. A kakor je videti, nimajo prave zloznosti, kajti sedaj pa sedaj pricepta kak gojenec v spremstvu očeta opravičevati se pred g. ravnatelja, češ: Jaz sem bil bolan. In g. ravnatelj je res tako dober — moj Bog, saj je dotičnik Italijan — da zatiska oko in oprasča tisto svotico zamujenih ur. Tako delajo gospodje, a mi bodimo zadovoljni s tem, kar nam dajejo: p s o v a n j a in življenja za hrbtom!

„Piccolo“ pa jadikuje, da se le njegovim pristašem godi krivica in da g. prof. Žilih hujska proti Italjanom. Kedo bi jih hvalil?!

Kedaj bo vendar konec tem neznosnim razmeram? Kedaj pridejo odločilni činitelji do spoznanja, da Koper ni pravo mesto za učiteljšče?! Ali je res tako usojeno, da slovenski narod mora že v svojih dijakih imeti svojih — mučenikov?!

Zelo pa nam dopada nasvet „Pic.“, da naj ostane kopersko učiteljšče samo za Italijane. V tej točki se strinjamo z Lahi popolnoma, kajti slovenski dijaki in tudi profesorji so laškega gnezda že siti do vrh glave in nešteto krat se je zahtevalo, naj se učiteljšče premesti iz Koprja. To je storila tudi letos „Zaveza slov. in hrv. učit. društev“ v Gorici.

„Piccolo“ pa pristavlja, da Slovence in Hrvate pa naj že enkrat pošljejo v Kastav, Tolmin, Ljubljano ali pa celo v Prago. K temu pristavljamo, da bi prav nič ne imeli proti Ljubljani, ampak da bi se nam uresničila celo srčna želja, ako bi postala Ljubljana kdaj naše središče. Sicer pa smo jedini v glavnem vprašanju, da naj se za Slovence in Hrvate ustanovi učiteljšče kje drugod — le v Koprju naj ne ostane!

„Zaveza“ se je bila izrekla za Trst ali Gorico.

O konviktju v Trstu — piše „Edinost“ št. 243: Škof Dobrila, ta predobri oče istrskih Slovanov, je bil zapustil dovoljno svoto za osnovo hrvaškega konvikta v Pazinu. Zapomnimo si: v Pazinu!! In da se je zgodilo po njegovi modri glavi, ako bi se bil v Pazinu zgradil konvikt, v katerem bi moglo živeti vsaj 100 naših mladeničev; tedanjí nemški gimnazij v Pazinu bi se bil pohrvatil! Blagi biskup se je preselil v ono boljše življenje in njegov naslednik je iz Dobriline ostaline ustanovil konvikt — v Trstu. Zapomnimo si: v Trstu!! Ali je to odgovarjalo želji pokojnika? Po katerem zakonu ali pravu so smeli prezreti voljo pokojnika? Iz kakih razlogov so izvrševalci oporoke Dobriline izbrali Trst mesto Pazina; ali iz političkih, verskih ali pedagoških? Da, tu je spletski list „Jed.“ pokazal na vir vsemu zlu. Da se je izvršila volja pokojnega biskupa Dobrile, da se je konvikt mesto v Trstu zasnoval v Pazinu — med našo duhovščino bi bržčas ne imeli tistih mladih „reformatorjev“, ki sovražijo naš jezik in našo narodnost, ki so z židovskimi krogi v najtesnejih zvezah, ki so radi bolni, ko bi morali slovenski propovedovati in ki ovajajo naše duhovnike, ako niso taki, kakoršni so oni sami ter s tem uprav zastrupljajo razmere med duhovščino, in to le na veliko škodo cerkvene stvari. In gotovo je, da bo zlo raslo, ako se ne zgodi, v kar pozivlja spletski list z apostrofo: Hoteli bi vedeti, da-li se sedanji škof, Andrej Sterk, ki je Hrvat, ki je Istran, ki je bil ljubljeneec velikega Dobrile, da-li se sedaj, ko imamo v Pazinu hrvaški gimnazij, spomni, da izpolni sveto voljo svojega zaščitnika in da konvikt prestavi tja, kjer ga je hotel imeti in njegova ustanovitelj — v Pazin?!

Stara pesem. „Slov. sveta“ zadnja številka se bavi s predmetom, s katerim smo tudi mi že bavili opetovano, z zalostnim dejstvom, kako smo mi Slovani se svojo nezavednostjo in nemarnostjo sami krivi, ako naš jezik nima več veljave v javnem življenju tržaškem. Krivci pa so naši — trgovci, in v prvi vrsti oni izven Trsta! Ako bi bili le-ti nekoliko odločni in dosledni, kako lahko in brez najmanje žrtve od svoje strani bi jacičili naš življenj in njega veljavo!

„Slov. svet“ meni: Odprite atlas in pogledite, kje leži Trst! Potem vprašajte od koga živi? Živi od kupčije, a kupčuje po 60% s Slovani (s slovenskim Krasom, Kranjsko, južno Štajersko, južno Koroško, Istro, Dalmacijo, Hrvaško in Slavonijo, Hercegovino, Črnogorjo, Češko). Ako bi vse te dežele pisale izključno v materinem jeziku s tržaškimi tvrdkami sploh: koliko naših uradnikov bi trebalo tem poslednjim!? In ne bi-li s tem rastele tudi ugled jezika in narodnosti? Ne vemo, zakaj bi se klanjali onemu, proti kateremu se borimo... To vprašanje dopisovanja s Trstom je tako važno, da bi morali vsi listi po naših pokrajinah pisati o njem na dolgo in široko!! „Ed.“

V Brazilijo nikar. Zadnjo soboto sta se z Lloydovim parnikom „Orion“ vrnili v domovino dve slovenski družini z Koroškega, skupaj 12 oseb, ki so se pred dvema leti izselile v Brazilijo. Tisočaki, katere so skupili za svoja zemljišča, so se kmalu razkaldili v tujini. Na zadnje so bili brez denarja in brez dela. Avstrijski konzul jim je preskrbel brezplačno vožnjo nazaj v domovino. Rojaki! Ako bi prišel kak brezvesten agent in bi vas vabil v daljno tujino, pokažite mu vrata!

*) Mogoče pa je pri dr. Tumi tudi to, da je vrgel ono pismo g. A. B. z namenom poskusiti, ali bi se ne vjelo kaj na limanice. Sicer pa, ako ste bili obe pismi skoro jednake vsebine, čemu ves krik, g. doktor? Naš kmet bi rekel, da se vam godi, kakor muhi v močniku!

Rojaki, ne zabite „Šolskega doma“ v Gorici!!

C. kr. privil. kroji vsakateremu razumljivi kroji obleke vsake mode. Dobivajo se v moji zalogi Cinguli, masne kupe zavrtnice za čestito duhovščino.

M. POVERAJ

trgovec na Travniku št. 22. I. nadst. Bogata zaloga vsake vrste blaga, gotovih oblek, perila in vseh spadajočih priprav za obleke vsakega stanu.

Novo blago došlo za spomladansko in letno sezono iz avstrijskih in angleških tovarn. Dobivajo se novi patentirani hlačniki na pasih; ni treba več gumbov, tele hlačniki so jako pripravi.

Sprejemajo se naročila za izdelovanje oblek, tudi za dame fineje vrste po vsakateri zahtevajoči modi. Kdor ukupi pri meni blago mu je prosto dati delati kjer hoče, ker pri meni je delo nekaj dražje, ker se šiva večinoma z rokami. Blago in izdelane obleke so tako po ceni da ceneje ni mogoče zahtevati. Obleke za dečke od 3 do 10 let stanejo 1 gld. 50 kr.

Ivan Katnik

gostilničar pri **ZLATEM KRIŽU** Kapucinska ulica h. št. 2

Priporoča se slavnemu občinstvu v Gorici in z dežele na mnogobrojni obisk. — Toči pristna bela in črna vina, ter postreže vsak as prav z okusno pripravljenimi jedmi.

Špedicijska poslovnica

Gašpar Hvalič v Gorici

v ulici Morelli 12 se toplo priporoča Slovincem v Gorici in z dežele.

ima zaprt voz za prevažanje pohištva.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino s priporoča

pristna bela in črna vina iz vi-pavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce. Cene zmerne. Postrežba poštna.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno prodajalnice jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjavec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, gornjičice (Sant) Ciril - Metodovo kavo in Ciril - Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem **Kopač & Kutin,** trgovca v Semeniški ulici št. 1 v lastni hiši, kjer je „Trgovska obrtna zadruga“.

Trgovina z jedilnim blagom

G. F. Resberg v Gorici,

v Kapucinski ulici št. 11 ter podružnici na Kornu št. 2 priporoča to-le blago:

Sladkor — kavo — riž — mast — poper — sveče — olje — škrob — ječmen — kavino prineso — moko — gris — drobne in debele otrobe — turšico — zob — sol — moko za pitanje — kis — žeplo — cement, bakreni vitrijol itd.

Zaloga pristnega dalmatinskega žganja na debelo ter pristnega črnega in belega vina,

Anton Kuštrin

v gosposki ulici št. 23. v hiši g. dr. Lisjaka.

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino raznih potrebščin n. pr.: kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portoriko in druge. — Olja: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. — Petrolij v zaboju. — Sladkor razne vrste. — Moko številko 0, 1, 2, 4, 5. — Več vrst rajža. — Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. — Razpošilja blago na vse kraje. — Cena

Bogato zalogo vseh lončarskih in porcelanastih izdelkov in steklenic ima

ANTON KOREN

v Gorici, v Gosposki ulici št. 4.

Velika izber:

kroznikov, skled, skledic, loncev in lončkov.

Vsakovrstne svetilnice za petrolej in olje. Zaloga nožer, vilic in podstakor.

Vsakovrstne šipe in zrcala. Reže in vklada šipe za okna.

Priraja po naročilu priproste ali ukusne okvirje za podobe in zrcala.

Cene zmerne, postrežba točna.

Ivan Doljak

kovač in mehanik

v Gorici, Gledališka ulica 17.

Vpeljava luči „Acetilen“ po najnovejših sistemih kakor tudi vodovodov, pump itd. Izvršuje točno in solidno ter jamči vsako delo, katero izvrši v najkrajšem času. Ima zalogo vseh k tej stroki spadajočih potrebščin.

(Priporočen od vodstva „Šolskega doma“ radi dela tam izvršenega).

Priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu v mestu in na deželi.

P. Drašček

trgovec z jedilnim blagom

v Stolni ulici št. 2. v Gorici

(tam, kjer je tobakarnica)

priporoča se p. n. slovenskemu občinstvu v Gorici in z dežele.

Prodaja kavino prineso iz tovarne **ARNOLD & GUTMANN** z Dunaja. Zaloga žveplenk družbe sv. Cirila in Metoda.

Vinarsko in sadjarsko društvo

za Brda

v GORICI.

Prodaja naravne in pristne briske pridelke po zmernih cenah.

Zaloga pristnih briskih vin: burgundeca, rizlinga, modre frankinje in druge

DESERTNA VINA.

Sedež društva je v Gorici, ulica Barzellini št. 20

Se čestim naznajat p. n. občinstvu, da sem prevzel gostilno

„Pri Janezu“

na Kornju

ter do točim izborna domača briska in vi-pavska vina. Imam cena prenočišča in poljubno kuhinjsko postrežbo.

Priporočaje se v obilni obisk, se bilježim vdani

J. Munih.

CENIK

šolskih, pisarskih in raznih drugih potrebščin.

Papir: uradni, zavoj (250 pol) od gl.	1.25
predpisni, „ 200 „ „ „	0.70
pisemski, „ 200 „ „ „	0.60
Zavitki (kovrti) 100 „ „ „	0.20
Šolske pisanke	0.65
Risanke	1.70
Sušilniki	0.08
Ploščice	0.06
Pisala, škatla 100	0.25
Ravnila, dvanajstjorka	0.14
Gobice za ploščice 100	0.80
Peresa, škatla (144 peres)	0.25
Svinčniki, dvanajstjorka	0.06
Tinta, 12 steklenic v škatli	0.45
„ 1 liter v steklenici	0.35
Knjige, vpisne	0.04
„ molitvene	0.12
Podobice, svete 100	0.30
Mošnički za denar	0.10
Nožiči	0.15

I. t. d. vse po najnižih konkurenčnih cenah.

P. s. Šolske pisanke izdejuje zdaj v svojem področju in imajo mnogo lepši papir in boljši ovitek nego dosedanje.

Za naročila priporoča se najuljudneje v Gorici, Semeniška ulica št. 10.

G. Likar.

Odlikovan fotografski atelier

A. Jerkič

v Gorici — Travnik št. 11.

prevzema vsa v fotografsko stroko spadajoča dela. Krasno dovršene fotografije v naravnih večini 10-15 gld. po vsaki poslati fotografiji; družinske in druge skupine, razglede.

Manjše fotografije od 1-3 gld. 6 komadov z neprekošljivo, umetniško dovršeno stjo izdelane na vse mogoče papirje, na porcelan, žido, platno itd.

Razglednice, lepše kakor vse dosedanje 20-25 gld. tisoč.

Andrej Cermel

na Kornju št. 10.

priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino vsakovrstnih potrebščin, kakor: kavo vseh vrst, riž, olje itd. Na razpolago ima tudi domačo slanino: špeh in salame in to, na drobno in debelo.

Cena zmerna, postrežba točna.

„Narodna tiskarna“

ki se je preselila v nove prostore, sprejme vajencat-ucenca, kateri je koncal eden ali dva razreda srednjih šol.

TEODOR SLABANJA

srebrar

via Morelli 12 — GORICA — ulica Morelli 12

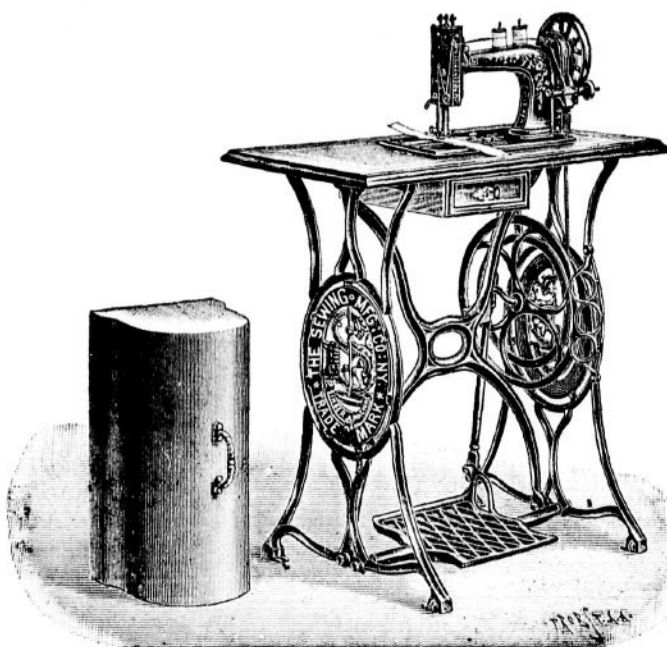
uljudno priporoča velečastiti duhovščini svojo znano delavnico za izdelovanje cerkvenih posod in orodij iz srebra in medenine, najboljše kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni, da se ne boji konkurence. Stare reči popravi, posrebrni in pozlati v ognju. Izdeluje tudi v ognju pozlačene strelove iz bakra po najboljših iznajdbah. Ilustrovani cenik franco in zastonj.

Da si pa morejo tudi bolj reene cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga, olajšuje jim to zgorej omenjeni s tem, da jim je pripravljene napravljati blago, ako mu potem to izplačujejo na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Pošilja vsako blago poštnine prosto!

Glej! Glej! Čuda!!!

V Nunski ulici št 14, 15, 16.

Zaloga šivalnih strojev za vse stroke šivanja in edina slovenska zaloga dvokoles.

V zalogi se vdobijo tudi posamezni deli šivalnih strojev in dvokoles, kakor tudi šivanke, katerih ducat stane za šivilje 36, za krojače 45 in čevljarje 50 kr.

Popraviljalnica šivalnih strojev in dvokoles, za k terih delo se jamči.

Za doboto naših šivalnih strojev se jamči let 5 1/2.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Gorici, Gosposka ulica hiš. št. 7.

Velika zaloga

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsaki stan in vsaki letni čas

v največji izberi

kakor: sukno, platno, prtenino Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, ramizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce Jäger itd. itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

NAZNANILO.

Podpisane uljudno priporoča slavnemu občinstvu, posebno častiti duhovščini, uradnikom, učiteljem, sploh gosposkemu, delavskemu in kmečkemu stanu, posebno pa novoporočencem

svojo bogato zalogo vsakovrstnega pohištva,

podob na platno in šipe z različnimi okvirji, ogledala vsake velikosti ter preproge za okna. Različne stolice iz trsa in po nemškem slogu, posebno za jedilne sobe. Blazine na strune in afriške trave z zimami in platnom na izbiro ter razne tapecarije. Sprejema naročila od priproste do najfineje jedilne, spalne in posetne sobe od prvih mizarskih mojstrov, posebno od odlikovane Čruigoveje delavnice v Gorici.

Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, priskrbijo se po izbiro cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

Nadejaje se obilega obiska iz mesta in dežele, belježim z odličnim spoštovanjem

ANTON BREŠČAK,

Gosposka ulica št. 14 (Via Signori N. 14).